

Status
Stil

060 / 676 88 01

060 / 4 84 64 91

Нови Београд, Др Ивана Рибара 88

СРПСКА ОФИЦИРСКА САБЉА М.1895/1995 И ПАРАДНИ БОДЕЖИ ВИДОВА ВОЈСКЕ

САБЉЕ : 25 месечних рата

БОДЕЖИ : 20 месечних рата

стандардна.....месечна рата – 4. 100,00 дин

посребрен.....месечна рата – 3.700,00 дин

посребрена..... месечна рата – 4.500,00 дин

позлаћен..... месечна рата – 4.200,00 дин

позлаћена.....месечна рата – 5.000,00 дин

ВОЈНИ Ветеран

УДРУЖЕЊЕ ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ

ГОДИНА XXI • БРОЈ 232 • МАЈ 2023.

Са 5. седнице Главног одбора Скупштине УВПС У ЗНАКУ ЈУБИЛЕЈА

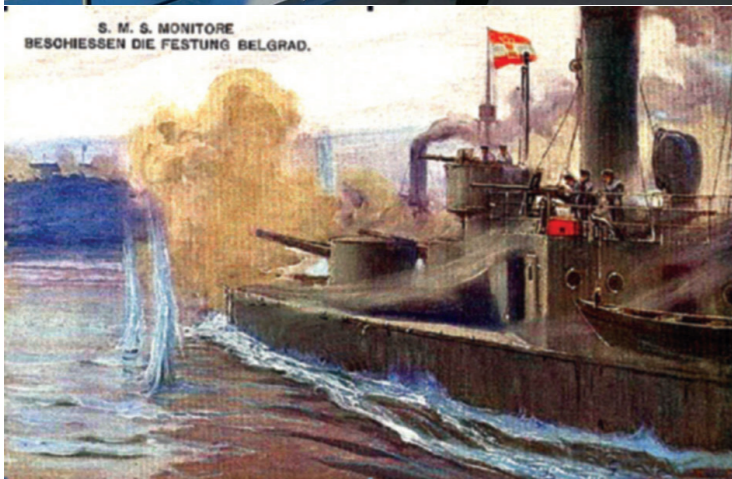

Монитор „Сава“
драгуљ Војног
музеја у Београду

ПОСЛЕДЊА ДУНАВСКА „ПЛОВНА ТВРЂАВА“

Бомбардовањем Београда са овог монитора у
23.00 часа 28. јула 1914. године,
Аустроугарска је почела Први светски рат

„Бодрог“ у иностраној литератури

Ево како је изгледао запуштени брод

Данас брод „Сава“ изгледа као да је изашао из бродоградилшта

Испод Бранковог моста у Београду за обалу је привезан реконструисану брод „Сава“ који представља прави драгуљ наше прошлости. Многбројни туристи који долазе у главни град Србије, поготову они који стижу крузерима, не пропусте прилику да посете овај јединствени брод – музеј, који је експонат Војног музеја у Београду. У последње време организоване групе војних пензионера из свих крајева Србије походе овај објекат.

Остаци аустроугарског монитора „Бодрог“ (наш „Сава“), пловеће тврђаве, с којег су 1914. испалене прва топовске гранате на Београд, чиме је отпочео Први светски рат, дуго се налазио на обали Дунава код Аде Хује. Брод је три пута потапан и вађен из Дунава и Саве, служио је као пристан.

Више није подсећао на онај брод који је током бурног 20. века пловио под заставама четири државе: Аустроугарске монархије, Краљевине Југославије, Независне Државе Хрватске и СФР Југославије. Министарство културе 2005. године га је прогласило културним добром и ставило под заштиту.

На почетку Првог светског рата, на Дунаву и Сави само су Аустроугарска и Румунија располагале речном ратном флотилом. Аустроугарска је створила моћну речну флотилу, која је одговарала њеним војнополитичким циљевима, а језгро су јој чинили монитори, оклопљени и наоружани бродови, способни да дејствују по свим циљевима на копну и да издрже противдејства земаљске артиљерије. На почетку рата Дунавска флотила је располагала са шест монитора и осам ведета.

Монитори, бојни бродови на рекама, били су дуги 50-60 метара, имали су оклоп дебљине 20-70 милиметара, који је штитио најважније делове од зрна земаљске артиљерије. Зрна са копна су могла једино да оштете димњак, ветроловке, јарбол, топовске штитове и просторије изнад оклопљене палубе, али тиме убојна моћ монитора није могла бити много умањена. Пушчана и митраљеска ватра имале су врло слабо дејство. Наоружање монитора било је снажно. Они са две куле имали су једну до три хаубице 120 мм и два топа истог ка-

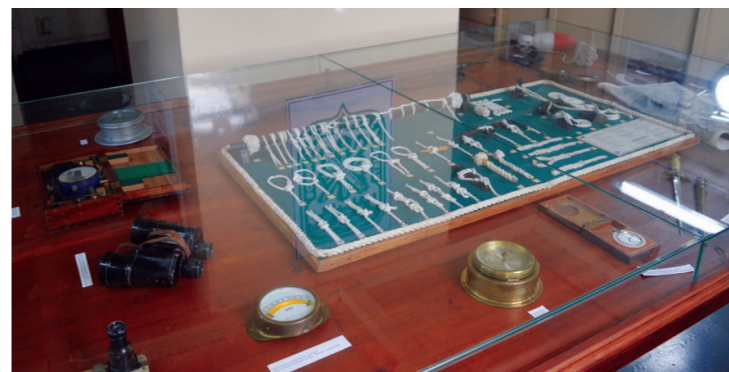
Посетиоцима су у центру пажње моћни топови

Официр наднет над картом

Лутке заиста дочаравају време када је брод пловио

Предмети без којих се није могло и начин везивања чворова

либра, два до три противавионска топа 70 мм и два до седам митраљеза. Тако тешко наоружани и оклопљени монитори били су релативно спори: брзина им се кретала 12-25 километара на час.

Монитор „Бодрог“ је израђен 1904. године, заједно са монитором „Темеш“, у бродоградилшту Данубиус-Сцхонисцхен-Хартманн у Будимпешти. Имао је депласман 440 тона, дужину 56,2 метра, ширину 9,5 метра и газ 1,2 метра. Наоружање: два топа 120 мм, топ 66 мм, топ 40 мм. и пет митраљеза 7,9 мм. Погон снаге 1.400 КС. Брзина 13 чворова. Оклоп - бок 40 мм, палуба 25 мм. Акциони радијус 500 километара. Посада: пет официра, 30 подофицира и 56 морнара.

Два дана пре објаве рата аустроугарска флотила је концентрисала своје снаге. У саставу главнине њених снага на Дунаву, у оперативној бази у Земуну, поред монитора „Темеш“, „Самош“, „Кереш“ и три патролна чамца, нашао се и монитор „Бодрог“.

Бомбардовањем Београда са овог монитора у 23.00 часа 28. јула 1914. године, Аустроугарска је почела Први светски рат.

Током 1914. године монитори су без већих губитака и оштећења уздужном и бочном ватром подржавали операције аустроугарских снага, рушили места дуж обала и успешно продирали из Дунава у Саву, дефилијући поред Одбране Београда, која није имала средстава којима би им се супротставила. Српска војска није имала своју флотилу. Пољска артиљерија није се могла са успехом супротставити мониторима, а није било брзометне артиљерије већег калибра, великих почетних брзина и положене путање.

У плану је била градња још једног монитора до краја 1963. године, али то није остварено. Речни монитор је имао карактеристике класичних артиљеријских бродова са јаким артиљеријским наоружањем и добро оклопљеним боковима и палубом. Због ограничених маневарских могућности и развоја савремене авијације постао је уносан циљ за њена дејства. Био је намењен за дејства по циљевима на копну и на води ради подршке јединицама Копнене војске у дејствима дуж река.

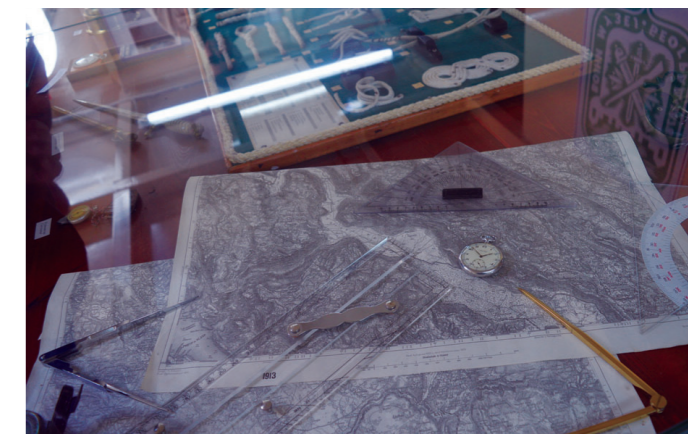
Бошко АНТИЋ
Фотографије: 3. ПЕШИЋ

На крми монитора „Сава“ виори се застава Србије

Поглед на прамац

Бродска топографска карта